

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการนิเทศแบบ
หลากหลายวิธีการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน
ที่ส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน โรงเรียนสูงเนิน

ชื่อผู้วิจัย นายกษิภัท อย่างบุญ
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ปีที่วิจัย พ.ศ. 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูโรงเรียนสูงเนิน 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน โรงเรียนสูงเนิน 3) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนโรงเรียนสูงเนิน และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน โรงเรียนสูงเนิน ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) เป็นการออกแบบ พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) เป็นการนำรูปแบบไปทดลองใช้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ ซึ่งการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 87 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ครูกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 612 คน โดยเลือกแบบเจาะจง จากนักเรียนที่เรียนกับครูกลุ่มเป้าหมาย และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 108 คน โดยเลือกจากตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองห้องละ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบ แบบทดสอบ และแบบประเมิน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสูงเนิน ดังนี้ 1.1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติปานกลาง 1.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยของปัญหาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยของปัญหาในระดับมากทุกด้าน 1.3) ความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีความต้องการอยู่ในอันดับสูงสุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู ดังนี้ 2.1) รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน โรงเรียนสูงเนิน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า SRCIRS Model ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กระบวนการดำเนินงาน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision : S) ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนัก (Raise Awareness : R) ขั้นที่ 3 การร่วมมือร่วมพลัง (Collaboration : C) ขั้นที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Implementation : I) ขั้นที่ 5 การทบทวนสะท้อนคิด (Reflection : R) และขั้นที่ 6 การนำเสนอผลงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Show & Share : S) (4) การวัดและประเมินผล และ (5) ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของรูปแบบ และ 2.2) คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนโรงเรียนสูงเนิน ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาของรูปแบบ ส่วนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล และเอกสารอ้างอิง โดยพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี มีค่าตั้งแต่ 0.60–1.00 ค่าดัชนีความสอดคล้องของความเป็นไปได้ มีค่าตั้งแต่ 0.80–1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องของความสอดคล้องของร่างรูปแบบการพัฒนาครู มีค่าตั้งแต่ 0.80–1.00 และความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู อยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ ดังนี้ 3.1) ผลการประเมินความรู้ของครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาครู 3.2) ผลการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาครู 3.3) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับดี จากบันทึกกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการนิเทศชั้นเรียน พบว่า ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน และ 3.4) ผลการประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

4. ผลการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครู ดังนี้ 4.1) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.2) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) ผลการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครู จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครู ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัย ผู้วิจัยได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาครู เพื่อให้รูปแบบการพัฒนาครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น